

زودآیند ویرایش نشده

Identifying The Conceptual Model of Sustainable Food Security with A Resistance Economy Approach in the Rural Community of Khuzestan Province: A Qualitative Approach

S. Asadi¹, A. Noorollah Noorivandi^{2}, A. R. Ommani³, M. S. Sabouri⁴*

Extended abstract

Introduction

Khuzestan is one of the most important hubs for the production of agricultural products in the country and plays a decisive role in providing agricultural products and creating sustainable food security (Asadi, 2015). This province is facing many challenges and problems in the field of realizing resistance economy approaches in the agricultural sector (Adabi and Noorollah Noorivandi, 2022). The numerous existing challenges that prevent the realization of sustainable food security with the approach of resistance economy in the agricultural sector are the most important issues that are considered in this research.

The status of sustainable food security criteria from the dimensions of quantity and quality; it means availability, accessibility, consumption stability, consumption pattern and sustainability (Emami et al., 2020; Barati et al., 2022; Bozsik et al., 2022; Getaneh et al., 2020), according to the criteria the resistance economy in terms of knowledge-based, endogeneity, extroversion, flexibility, productivity improvement, realization of dynamic growth and popularity in the studied area is not in a good condition and faces many challenges. Therefore, it is necessary to identify sustainable food security with the approach of resistance economy in the rural community of Khuzestan province to provide a solution to overcome the mentioned problems and challenges.

Materials and Methods

In this research, a qualitative and exploratory paradigm has been used. In the exploratory qualitative research method, the researcher first collects the required information. Collecting qualitative data leads to the description of countless aspects of a topic. This initial knowledge provides the possibility of further study about the occurrence of the studied phenomenon. After this stage, the researcher should investigate the topic and identify its different dimensions according to the conditions of the region using the opinion of experts. Semi-structured interviews, brainstorming and focus group methods were used to achieve the research objectives in the qualitative part.

¹ PhD Student, Department of Agricultural Extension and Education, Shoushtar Branch, Islamic Azad University, Shoushtar, Iran

² Assistant Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Shoushtar Branch, Islamic Azad University, Shoushtar, Iran. *Corresponding author e-mail: an.noorivandi@iau.ac.ir. <https://orcid.org/0000-0003-3268-7735>

³ Associate Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Shoushtar Branch, Islamic Azad University, Shoushtar, Iran. <https://orcid.org/0000-0003-1744-6968>

⁴ Associate Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

زودآیند ویرایش نشده

The purpose of sampling in qualitative methods is to understand the desired phenomenon. Therefore, sampling in this method is purposeful. Sample size is considered synonymous with data saturation ([Hennink and Kaiser, 2022](#)). The study sample of this research in the qualitative phase included 35 experts from the province with agricultural expertise. The number of people was not known in advance, but the process of conducting interviews continued until reaching theoretical saturation ([Nascimento et al., 2018](#)).

Results and Discussion

The opinions of the interviewees were extracted through systematic coding and the components and the default pattern were determined. In the first step, 12 criteria and 65 sub-criteria were identified by using the method of reviewing sources and records of research and content analysis, and then by interviewing experts, focus group method and brainstorming sessions with 35 experts, 7 criteria and 35 sub-criteria that the experts who 70% and above had a consensus opinion on them, it was extracted. These criteria and sub-criteria were identified as sustainable food security criteria with a resistance economy approach in rural areas of Khuzestan province.

Based on the results of the research in this study based on the analysis, each dimension of sustainable food security with resistance economy approaches was discussed and exchanged in the brainstorming and focus group meetings. The result was the identification of operational and executive solutions, the realization of which paves the way to achieve sustainable food security with resistance economy approaches. The realization of each of the identified solutions requires foundation and provision of the necessary requirements and is a suitable model for future research in this field.

Conclusions

Identifying the dimensions of sustainable food security with the approaches of resistance economy at the provincial level, through qualitative methods, provides the necessary ground for quantitative measurement of these dimensions more precisely. In this research, the results explained the dimensions of sustainable food security with resistance economy approaches, in accordance with the social, economic, productive and cultural characteristics of the society.

It is suggested that researchers in the field of food security in Khuzestan province analyze and identify the fields and platforms required for the realization of each of the identified solutions, based on the conceptual framework that was the result of the research. It is also suggested that the planners of the agricultural sector pay attention to these strategies to realize food security with a resistance economy approach in the rural areas of Khuzestan province:

- Attention to the development of Processing and Complementary Industries with a knowledge-based approach
- Development of organic agriculture and healthy products with a knowledge-based approach
- Extension of the standard consumption pattern
- Production with a knowledge-based approach for stability and sustainability of consumption
- Attention to the sustainability of agricultural products production with a knowledge-based approach
- Supporting the production of strategic products
- Emphasis on Islamic consumption pattern

زودآیند ویرایش نشده

- Promotion of domestic production with minimal use of chemical inputs
- Development of international interactions and import of needed products
- Using knowledge and new technologies to increase production
- Compliance with international standards for the production of healthy products
- Paying attention to the productive economy in the agricultural sector according to the sustainable criteria of the environment
- Paying attention to local organizations of farmers and developing people's participation in production
- Development of educational programs in the field of consumption pattern modification

Keywords: Sustainable Food Security, Resistance Economy, Qualitative Research Method, Khuzestan

زودآیند ویرایش نشده

شناسایی مدل مفهومی امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در

جامعه روستایی استان خوزستان: یک رویکرد کیفی

شراره اسدی^۱، آزاده نوراله نوری‌وندی^{۲*}، احمدرضا عمانی^۳، محمد صادق صبوری^۴

چکیده

با توجه به چالش‌ها و ضعف‌های متعدد در زمینه امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان، شناسایی ابعاد موضوع ضرورت یافته است. با توجه به اینکه مبحث امنیت غذایی و اقتصاد مقاومتی پدیده‌های تک وجهی نبوده و صرفاً از طریق روش‌های کمی نمی‌توان به تحلیل و کنکاش عمیق آنها پرداخت، ضرورت مطالعه کیفی و تحلیل عمقی آن از درجه اهمیت بالایی برخوردار است. در این تحقیق به منظور شناسایی معیارها و زیرمعیارهای امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی، از روش‌های کیفی تحلیل محتوا،

نیمه‌ساختاریافته، گروه متمرکز و روش طوفان اندیشه استفاده شد. نقطه نظرات مصاحبه شونده‌گان از طریق کدگذاری نظام‌مند، استخراج و مؤلفه‌ها و الگوی پیش فرض تعیین شد. در گام اول با استفاده از روش بررسی منابع و سوابق تحقیق و تحلیل محتوا ۱۲ معیار و ۶۵ زیرمعیار شناسایی و سپس با مصاحبه با کارشناسان و روش گروه متمرکز و جلسات طوفان اندیشه با ۳۵ نفر از خبرگان، ۷ معیار و ۳۵ زیرمعیار که خبرگان با درصد ۷۰ و بالاتر بر آنها اجماع نظر داشتند، استخراج گردید. این معیارها و زیرمعیارها به عنوان معیارهای امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان شناسایی شدند. پیشنهاد می‌گردد برنامه‌ریزان بخش کشاورزی این ابعاد را برای تحقق امنیت غذایی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان مورد توجه قرار دهند.

کلید واژه‌ها: امنیت غذایی پایدار، ناامنی غذایی، اقتصاد مقاومتی، جامعه روستایی، استان خوزستان

۱- دانشجوی دکتری، گروه ترویج و آموزش کشاورزی پایدار، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران
۲- نویسنده مسؤل و استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی پایدار، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران، *مسؤل مکاتبات: an.noorivandi@iau.ac.ir

۳- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی پایدار، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران

۴- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی پایدار، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

زودآیند ویرایش نشده

مقدمه

مطالعه تاریخ سیاسی معاصر جهان و مناسبت‌های موجود در اقتصاد جهانی بیانگر این است که خطراتی که امنیت و رفاه آینده جوامع بشری را تهدید می‌کند، خطراتی چون برخوردهای بین‌المللی و تجاوز بوسیله یک قدرت خارجی نیست، بلکه بی‌ثباتی‌های اقتصادی، اکولوژیک و اجتماعی به‌خصوص پدیده ناامنی غذایی است. ناامنی غذایی از جمله عواملی است که می‌تواند ارزش‌های حیاتی و در نتیجه امنیت ملی یک کشور را به مخاطره بیندازد (Ismaili Far, 2018). بانک جهانی امنیت غذایی را دسترسی همه مردم در تمام اوقات به غذای کافی و داشتن یک زندگی سالم تعریف کرده است که این تعریف بر سه عنصر موجود بودن غذا، در دسترس بودن غذا و پایداری در دریافت غذا استوار است (Yu and Svetlana, 2016). کشور ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست. موارد ذکر شده منجر به شکل‌گیری سیاست‌های اقتصاد مقاومتی شده است. این سیاست‌ها دارای ۲۴ بند است. در این ۲۴ بند از اقتصاد مقاومتی ۸ بند بر بخش کشاورزی تأکید دارد و بند ۷ نیز به صراحت بر تأمین امنیت غذایی و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید مواد اولیه و کالا اشاره دارد. تأمین امنیت غذایی پایدار در کشور مستلزم داشتن راهبردهایی پویا و کارآمد در این حوزه است (Ismaili Far, 2018). خوزستان به عنوان یکی از مهم‌ترین قطب‌های تولید محصولات کشاورزی کشور نه تنها نقش تعیین‌کننده‌ای را در تأمین محصولات مورد نیاز کشاورزی و ایجاد امنیت غذایی پایدار داراست، بلکه با توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های موجود در آن نقشی بی‌بدیل در توسعه پایدار کشاورزی کشور ایفا می‌کند (Asadi, 2015). این استان با چالش‌ها و مشکلات بسیاری در زمینه تحقق رویکردهای اقتصاد مقاومتی در بخش کشاورزی روبروست (Adabi and Noorollah, 2022). در ادامه سعی شده است مشکلاتی که ضرورت شناسایی معیارهای امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در جامعه روستایی استان خوزستان را با توجه به یک رویکرد کیفی، الزام نموده تبیین گردد، تا با توجه به آن‌ها، برنامه‌ریزی منسجم‌تری در این خصوص انجام شود. امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی، تحقق معیارهای امنیت غذایی پایدار، با توجه به معیارهای اقتصاد مقاومتی در بخش کشاورزی و به معنی انعطاف‌پذیری اقتصاد کشاورزی، تحقق رشد پویا، ارتقای بهره‌وری، دانش‌بنیان بودن، برون‌گرا، درونزا و مردمی بودن می‌باشد (Adabi, 2018; Ehsani et al., 2022).

بنابراین چالش‌های متعدد موجود که مانع تحقق امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در بخش کشاورزی می‌شود، مهمترین مسأله‌ای است که در این تحقیق مورد توجه است.

زودآیند ویرایش نشده

چالش‌ها و مشکلات موجود در استان خوزستان در خصوص معیارهای امنیت غذایی پایدار با توجه به معیار دانش‌بنیان در اقتصاد مقاومتی، شامل عدم گسترش صنایع تبدیلی ([Mousavi and Mousavi, 2016](#); [Khosravipour, 2018](#)); توجه پایین به فعالیت‌های ترویجی دانش‌بنیان ([Mohammadi Nia, 2016](#)), عدم توسعه کشاورزی ارگانیک و توسعه محصولات سالم ([Mousavi and Khosravipour, 2018](#); [Moridosadat and Ruknuddin Eftekhari, 2017](#)); عدم توجه به افزایش تولید و عملکرد محصول مبتنی بر دانش و عدم گسترش شرکت‌های دانش‌بنیان ([Abdeshahi, 2021](#); [Kazemi, 2021](#); [Gilani, 2021](#); [Shafeinia, 2021](#)) می‌باشد.

همچنین چالش‌ها و مشکلات موجود در استان خوزستان در خصوص معیارهای امنیت غذایی پایدار با توجه به معیارهای برون‌گرا و درون‌زا بودن در اقتصاد مقاومتی، شامل حمایت اندک از تولید محصولات راهبردی ([Bahramian, 2022](#)), عدم ارائه تسهیلات و حمایت‌های لازم برای توسعه بسترهای تولید ([Asadi, 2015](#); [Monjezi, 2018](#)); واردات محصولاتی که امکان تولید آن در داخل موجود است ([Ghasemi-nejad, 2019](#); [Hojjati, 2017](#)); توجه کم به رعایت استانداردهای بین‌المللی تولید از بعد کیفیت و تولید محصولات سالم برای صادرات ([Nouri, 2020](#)), حمایت نامناسب از صادرات محصولات کشاورزی ([Mousavi and Khosravipour, 2018](#)), سیاست‌های نامناسب قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی ([Zarif, 2020](#)), برنامه‌های نامناسب آموزشی و ترویجی در افزایش تولید و عملکرد ([Rahmani and Nouraki, 2013](#)); فضای ناامن اقتصادی برای جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و واردات گسترده در برابر صادرات محدود محصولات ([Shabani et al., 2013](#); [Adabi and Noorollah Noorivandi, 2022](#)) می‌باشد.

مهمترین چالش‌های موجود در خصوص معیارهای امنیت غذایی پایدار با توجه به معیار انعطاف‌پذیری در اقتصاد مقاومتی شامل عدم نظارت بر تنوع تولید و الگوی کشت مناسب ([Moridosadat and Ruknuddin Eftekhari, 2017](#)), کارآمدی پایین سیاست‌های حمایت از تولید، عدم شناسنامه‌دار بودن محصولات و نظارت کم بر کیفیت محصولات تولیدی از منظر سلامت ([Nouri, 2020](#)), عدم ترویج محصولات ارگانیک و سالم ([Mousavi and Khosravipour, 2018](#)), عدم توجه به بهبود درآمد و توزیع مناسب آن بین کشاورزان و پایین بودن سرمایه مالی اکثر کشاورزان ([Moridosadat and Ruknuddin Eftekhari, 2017](#)); و عدم کنترل تورم در قیمت محصولات کشاورزی و نهاده‌ها ([Monjezi, 2018](#); [and Ruknuddin Eftekhari, 2017](#)) می‌باشد.

مهمترین چالش‌های موجود در رابطه با معیارهای امنیت غذایی پایدار با توجه به معیار ارتقای بهره‌وری در اقتصاد مقاومتی شامل پایین بودن تولید در واحد سطح ([Monjezi, 2018](#)), پایین

زودآیند ویرایش نشده

بودن بهره‌وری نیروی انسانی، پایین بودن بهره‌وری سرمایه ([Moridosadat and Ruknuddin](#)) و پایین بودن تولید و عملکرد محصولات ارگانیک ([Nouri, 2020](#)) بوده است. همچنین چالش‌ها و مشکلات موجود در استان خوزستان در خصوص معیارهای امنیت غذایی پایدار با توجه به معیار تحقق رشد پویا و مولد بودن در اقتصاد مقاومتی، با توجه به نتایج تحقیقات موجود شامل پایین بودن ارزش افزوده در بخش کشاورزی و ضعف در صنایع تبدیلی و تکمیلی ([Savari, 2019](#))، توجه کم به دانش نوین در تولید محصول ([Mousavi and Khosravipour, 2018](#))، استفاده بی‌رویه از نهاده‌های شیمیایی و بالا بودن فرسایش خاک ([Moridosadat and Ruknuddin Eftekhari, 2017](#)) و ضعف برنامه‌های آموزشی و ترویجی ([Mohammadi Nia, 2016](#)) بوده است.

معیار دیگر اقتصاد مقاومتی، مردمی بودن اقتصاد می‌باشد. با توجه به نتایج تحقیقات مهمترین چالش‌های موجود در این بخش شامل کم توجهی به تشکلهای محلی و ضعف مشارکت ([Moridosadat and Ruknuddin Eftekhari, 2017](#))، برنامه‌های آموزشی اندک در زمینه اصلاح الگوی مصرف ([Afrazah, 2019](#)) و فرهنگ‌سازی ضعیف در زمینه استفاده از محصولات سالم و ارگانیک ([Rasouli, 2018](#)) و عدم تناسب نیازهای آموزشی با نیازهای مردمی و بازار کار ([Moridosadat and Ruknuddin Eftekhari, 2017](#); [Davatgaran, 2016](#)) می‌باشد. با توجه به موارد مذکور مشخص گردید که وضعیت معیارهای امنیت غذایی پایدار از ابعاد کمیت، کیفیت و توان اقتصادی، یعنی موجود بودن، در دسترس بودن، ثبات مصرف، الگوی مصرف و پایداری ([Barati et al., 2022](#); [Bozsik et al., 2022](#); [Getaneh Emami et al., 2020](#); [et al., 2020](#))، با توجه به معیارهای اقتصاد مقاومتی از ابعاد دانش‌بنیانی، درون‌زایی، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، ارتقای بهره‌وری، تحقق رشد پویا و مردمی بودن در منطقه مورد مطالعه، وضعیت مناسبی ندارد و با چالش‌های متعددی روبرو می‌باشد. بنابراین، شناسایی امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در جامعه روستایی استان خوزستان برای ارائه راهکار جهت غلبه بر مشکلات و چالش‌های مذکور ضروری است.

در این راستا، سجادیان و همکاران ([Sajjadian et al., 2017](#)) در تحقیق با عنوان ارزیابی نقش عوامل اقتصادی مؤثر در بهبود امنیت غذایی خانوارها با تأکید بر درآمد، نتیجه گرفتند که رابطه معناداری بین درآمد، مسکن، اشتغال، سرپرست خانوار و فقر غذایی وجود دارد. پروین و همکاران ([Parveen et al., 2019](#)) در تحقیق خود با عنوان وضعیت امنیت غذایی و عوامل مرتبط با آن بیان نمودند که ناامنی غذایی به عنوان یک مشکل جدی سلامت عمومی در جهان شناخته شده است و توجه مردم، متخصصین و سیاست‌گذاران را به خود جلب کرده است،

زودآیند ویرایش نشده

نامنی غذایی می‌تواند علاوه بر تأثیر سوء بر سلامت جسمی، سلامت اجتماعی و روانی را نیز تحت تأثیر قرار دهد.

پاکروان چروده و همکاران (Pakravan Cherudeh et al., 2019) در تحقیق خود با عنوان عوامل اقتصادی- اجتماعی مرتبط با امنیت غذایی خانوارهای مناطق شهری و روستایی استان خوزستان نتیجه گرفتند که ۶۸ درصد از خانوارهای مناطق روستایی استان خوزستان دچار سطحی از نامنی غذایی بودند. متغیرهای اشتغال سرپرست خانوار، درآمد، تعداد اتاق و مالکیت خودروی شخصی ارتباط مستقیم و معنی‌داری با سطح امنیت غذایی در مناطق روستایی دارد. اوکاتی و همکاران (Oktaee et al., 2019) وضعیت امنیت غذایی روستاهای شهرستان زهک با استفاده از معیار استراتژی مقابله را بررسی کردند. نتایج نشان داد که حدود ۸۰ درصد از خانوارهای مورد مطالعه در شرایط نامناسب غذایی قرار دارند و از استراتژی‌های مقابله در برخورد با نامنی غذایی استفاده کرده‌اند. به‌علاوه، متغیرهای درآمد سالانه، وضعیت شغلی سرپرست خانوار، نوع شغل سرپرست خانوار، فاصله روستا تا شهر، تعداد افراد خانوار، دسترسی به تلفن همراه و وضعیت اعتیاد سرپرست خانوار، از جمله عوامل مؤثر بر سطح امنیت غذایی تشخیص داده شد. امامی و همکاران (Emami et al., 2020) الگوی راهبردی امنیت غذایی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر نقش مکانیزاسیون کشاورزی، را طراحی کردند، در این پژوهش پیشنهاد شد شیوه‌های کشت رایج در کشور که با توجه به یافته‌های این پژوهش پاسخگوی نیازهای آینده امنیت غذایی کشور نیستند، با محیط‌های کشت کنترل شده جایگزین شوند. سواری و همکاران (Savari et al., 2020) آثار سرمایه اجتماعی بر دستیابی به امنیت غذایی در شرایط خشکسالی در سکونتگاه‌های روستایی شهرستان دورود، را بررسی کردند. نتایج این تحقیق نشان داد که خانوارهای روستایی از نظر امنیت غذایی و سرمایه اجتماعی در وضعیت مناسبی قرار ندارند؛ مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی (اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، مشارکت و اقدام جمعی، عضویت در گروه) اثر مثبت و معناداری بر بهبود امنیت غذایی در خانوارهای روستایی شهرستان دورود دارد.

احسانی و همکاران (Ehsani et al., 2020) با استفاده از روش فرآیند تحلیل شبکه ای، به بررسی و رتبه‌بندی اهمیت سیاست‌های دولت و الزامات مطرح شده برای دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی در بخش کشاورزی ایران پرداختند. نتایج نشان داد که مهم‌ترین سیاست دولت

در کوتاه‌مدت، «تأمین امنیت غذایی به همراه کاهش واردات» و در بلندمدت نیز «کاهش دخالت دولت در تعیین قیمت و دستمزد» می‌باشد. همچنین، مهم‌ترین الزامات اقتصاد مقاومتی در

زودآیند ویرایش نشده

کوتاه‌مدت، حمایت از تولید ملی و استفاده حداکثری از زمان، منابع و امکانات و نیز در میان‌مدت و بلندمدت، اصلاح نظام اقتصادی کشور و خصوصی سازی است.

گتانه و همکاران (Getaneh et al., 2020) وضعیت امنیت غذایی و عوامل تعیین کننده را بررسی کردند. نتایج نشان داد که ناامنی غذایی به دلیل خشکسالی‌های مکرر در کشوری که کشاورزان به کشاورزی دیم وابسته هستند، مشکل بزرگی در اتیوپی است. حدود ۶۴ درصد از خانوارهای نمونه‌گیری شده ناامن غذایی بودند. سن، وضعیت تأهل و بعد خانواده بر امنیت غذایی خانوار تأثیر منفی داشت. در حالی که استفاده از اراضی آبیاری، مالکیت دام و دسترسی به اعتبار تأثیر مثبت داشت.

بازسیک و همکاران (Bozsik et al., 2020) اثربخشی سیاست امنیت غذایی بر مؤلفه موجود بودن و دسترسی به غذا در دو کشور در حال توسعه، کلمبیا و قرقیزستان، طی دوره زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ بررسی نمودند. نتایج نشان داد، از میان معیارهای اقتصادی در نظر گرفته شده، تورم قیمت مواد غذایی، واردات مواد غذایی، صادرات مواد غذایی و فقر شدید پولی در این خصوص معیارهایی بودند که در طول دوره مورد تجزیه و تحلیل بر معیار تولید مواد غذایی هر دو کشور تأثیر گذاشت و نشان داد که دسترسی مؤلفه اصلی تعیین کننده تولید مواد غذایی هستند. نتایج، نیاز به ادغام امنیت غذایی با سیاست‌های پولی و تجاری این کشورها را نشان می‌دهد

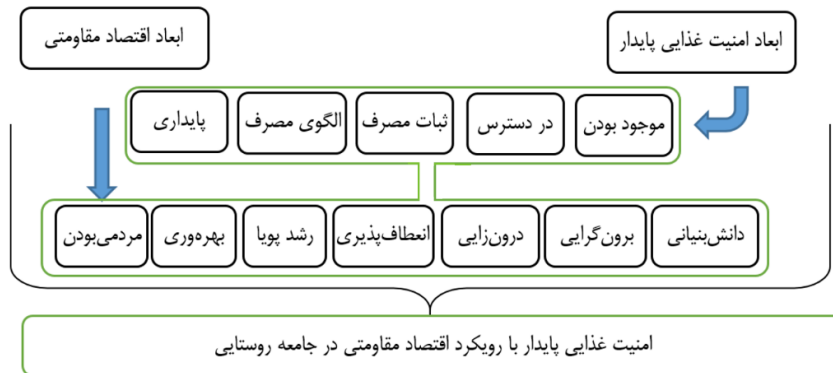
با توجه نتایج تحقیق آدابی و نوراله نوری‌وندی (Adabi and Noorollah Noorivandi, 2022) چالش‌های متعدد موجود پیش‌روی اقتصاد مقاومتی در تأمین امنیت غذایی استان خوزستان شناسایی شد. با توجه به چالش‌های مذکور اهمیت شناسایی ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی بسیار ضرورت پیدا می‌کند.

براتی و همکاران (Barati et al., 2022) تأثیر ویژگی‌های فردی - خانوادگی بر امنیت غذایی خانوارهای روستایی، را بررسی کردند. یافته‌های پژوهش نشان داد که حدود ۶۲ درصد از خانوارهای مورد مطالعه از امنیت غذایی مناسب برخوردارند. از میان ویژگی‌های فردی و خانوادگی مورد مطالعه، متغیرهای سطح تحصیلات سرپرست خانوار، سن سرپرست خانوار، دارا بودن فرزند ذکور، دارا بودن فرد فعال در خانواده، دارا بودن فرد شاغل در بخش غیرکشاورزی و نیز دارا بودن فرد دارای بیماری زمینه‌ای بر امنیت غذایی خانوار از نظر آماری اثر معنی‌داری دارند.

بر اساس مرور ادبیات انجام شده و پیشینه تحقیق می‌توان دریافت که چالش‌های متعدد موجود که مانع تحقق امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی می‌شود، مهمترین مسأله‌ای است که باید مورد توجه قرارگیرد و شناسایی معیارهای امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد

زودآیند ویرایش نشده

مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان که تاکنون در هیچ تحقیقی مورد شناسایی قرار نگرفته است، مد نظر قرار گیرد.

شکل ۱. چارچوب کلی تحقیق

مواد و روش‌ها

این تحقیق از بعد نحوه کنترل متغیرها، غیر آزمایشی و از بعد هدف کاربردی می‌باشد. از بعد نحوه گردآوری داده‌ها، تحقیقی توصیفی می‌باشد، زیرا به توصیف شرایط و پدیده‌های مورد بررسی پرداخته است. از نظر امکان استفاده از یافته‌ها، مطالعه حاضر مطالعه‌ای تصمیم‌گرا است، زیرا یافته‌های حاصل شده را می‌توان در تصمیم‌های کاربردی بلافاصله مورد استفاده قرار داد. در این تحقیق از پارادایم کیفی و به صورت اکتشافی استفاده شده است. در روش تحقیق کیفی اکتشافی، محقق ابتدا اطلاعات مورد نیاز را جمع‌آوری می‌کند. جمع‌آوری اطلاعات کیفی منجر به توصیف جنبه‌های بی‌شماری از یک موضوع می‌شود. این شناخت اولیه، امکان مطالعه بیشتر درباره بروز پدیده مورد مطالعه را فراهم می‌نماید. پس از این مرحله، محقق با استفاده از نظر خبرگان به بررسی موضوع مورد نظر و شناسایی ابعاد مختلف آن با توجه به شرایط منطقه بپردازد. برای دستیابی به اهداف تحقیق در بخش کیفی از روش‌های مصاحبه نیمه ساختاریافته، طوفان اندیشه و گروه کانونی استفاده شد.

هدف نمونه‌گیری در روش‌های کیفی، فهم پدیده مورد نظر است. از این‌رو، نمونه‌گیری در این روش هدفمند است، چون برخلاف تحقیقات کمی، هدف عمومیت بخشیدن یافته‌ها به جامعه نمی‌باشد. از این‌رو حجم نمونه مترادف با اشباع داده‌ها در نظر گرفته می‌شود (Hennink and Kaiser, 2022). نمونه مورد مطالعه این پژوهش در مرحله کیفی شامل ۳۵ نفر از کارشناسان خبره استان دارای تخصص کشاورزی، حداقل مدرک کارشناسی و ۵ سال سابقه مدیریتی در بخش کشاورزی استان و آگاه به معیارهای امنیت غذایی در سطح استان بود. فهرست اولیه به دست

زودآیند ویرایش نشده

آمده از این افراد ۵۸ نفر بود که با ۳۵ نفر از آنها اشباع داده‌ها حاصل شد. در مرحله اول بخش کیفی پژوهش به منظور آگاهی از نظر خبرگان موضوع، تعداد ۳۵ مصاحبه به روش نیمه‌ساختار یافته انجام گردید. تعداد نفرات از قبل مشخص نبوده بلکه فرآیند انجام مصاحبه تا رسیدن به حالت اشباع نظری ادامه پیدا کرد (Nascimento et al., 2018). فرآیند مصاحبه به گونه‌ای اجرا گردید که بعد از هر کدام از مصاحبه‌ها، داده‌ها کدگذاری و تحلیل شده تا ضمن شناسایی ابعاد مطرح شده توسط صاحب‌نظران اولیه، این ابعاد در مصاحبه‌های بعدی پیگیری شود. مصاحبه‌ها تا جایی که یافته‌ها تکرار شده و مصاحبه‌های جدید شناخت بیشتری نسبت به تدوین مقوله‌ها به دست نداد، ادامه یافت. در مراحل مختلف بخش کیفی به منظور آگاهی از نظر خبرگان، تعداد ۳۵ مصاحبه به روش نیمه ساختاریافته، روش گروه کانونی با حضور ۵ گروه ۷ نفره از صاحب‌نظران اولیه (مطالعین کلیدی که در مرحله مصاحبه انفرادی نیز حضور داشته اند) و برگزاری سه جلسه طوفان اندیشه، داده‌های مورد نیاز جمع‌آوری شد. برای اجرای نمونه‌گیری در بخش کیفی این تحقیق از روش نمونه‌گیری غیراحتمالی گلوله برفی و هدفمند استفاده گردید. بدین صورت که از میان متخصصان و صاحب‌نظران موضوع امنیت غذایی پایدار در جوامع روستایی افرادی که دارای بیشترین تجربه در این زمینه بودند و نیز مدیرانی که با موضوع امنیت غذایی تخصص و آشنایی لازم را داشتند، به عنوان مصاحبه شونده انتخاب شدند. افراد بعدی با پیشنهاد همان صاحب‌نظران و تأیید تیم تحقیق انتخاب گردید.

تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، با تحلیل مطالب بیان شده در مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته و ارزیابی گزاره‌های کلامی در قالب مصادیق عینی، استعارات و مفاهیم آغاز و مقوله‌های مرتبط شناسایی می‌گردد. بدین شکل که، بعد از مطالعه متن تک‌تک مصاحبه‌ها، نتایج حاصل از گروه کانونی و جلسات طوفان اندیشه، بخش‌هایی که با توجه به سؤال‌های پژوهش و اهداف تحقیق می‌توانست به عنوان یک کد اولیه در نظر گرفته شود مشخص گردیده و به عنوان مفهوم اولیه انتخاب شد. در ادامه، مفاهیم اولیه در طبقه‌ای بعدی که دارای اشتراک بودند، در قالب مؤلفه‌های مورد نظر تعریف شد و در نهایت مؤلفه‌ها در ابعاد اصلی طبقه بندی گردید. به عبارتی، مفاهیم مورد نظر با رویکرد استقرایی شناسایی و بر اساس چارچوب نظری تحقیق طبقه‌بندی شد. ابزار جمع‌آوری داده‌های کیفی در این تحقیق شامل مطالعه منابع مکتوب، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، استفاده از روش‌های طوفان اندیشه و گروه‌های کانونی بوده است. نقطه نظرات مصاحبه شونده‌گان از طریق کدگذاری نظام‌مند استخراج و مؤلفه‌ها و الگوی پیش فرض تعیین شد. فرآیند کدگذاری مطالب جمع‌آوری شده طی سه مرحله شامل کدگذاری باز (Open Coding)، کدگذاری محوری (Axial Coding)، کدگذاری انتخابی (Selective Coding) انجام گرفت.

زودآیند ویرایش نشده

به منظور شناسایی معیارها و زیرمعیارهای امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی، از روش‌های کیفی تحلیل محتوا، مصاحبه نیمه ساختاریافته با کارشناسان، گروه متمرکز و روش طوفان اندیشه استفاده شد. در گام اول با استفاده از روش بررسی منابع و سوابق تحقیق و تحلیل محتوایی ۱۲ معیار و ۶۵ زیرمعیار شناسایی شد و سپس با مصاحبه با کارشناسان، گروه کانونی و روش طوفان اندیشه با ۳۵ نفر از خبرگان و از طریق توافق‌سنجی و سه مرحله کدگذاری انجام شده، از بین آنها ۷ معیار و ۳۵ زیرمعیار که خبرگان با درصد ۷۰ و بالاتر بر آنها اجماع نظر داشتند، استخراج گردید. این معیارها و زیرمعیارها و درصد توافق خبرگان به عنوان معیارهای امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان شناسایی شدند. در کدگذاری باز از خبرگان خواسته شد نظرات خود را در خصوص امنیت غذایی پایدار و اقتصاد مقاومتی به طور جداگانه با توجه به شرایط استان خوزستان و تحلیل محتوای انجام شده، بیان نمایند. حاصل این بررسی ارائه ۴۸ مفهوم اولیه در خصوص امنیت غذایی پایدار و ۵۲ مفهوم اولیه در خصوص اقتصاد مقاومتی بود، که با بررسی بعدی و توافق‌سنجی انجام شده، امنیت غذایی به ۳۰ مفهوم و اقتصاد مقاومتی به ۳۷ مفهوم کاهش یافت و در کدگذاری محوری امنیت غذایی پایدار به پنج معیار اصلی و اقتصاد مقاومتی به ۷ معیار اصلی متناسب با شرایط استان خوزستان تبدیل شد. به منظور شناسایی معیارهای امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان، در کدگذاری باز از خبرگان خواسته شد نظرات خود را در خصوص معیارهای امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی به طور جداگانه با توجه به شرایط استان خوزستان و تحلیل محتوای انجام شده، بیان نمایند. حاصل بررسی ارائه ۵۱ مفهوم به عنوان زیر معیار بود که بر اساس توافق‌سنجی انجام شده، بر ۳۵ زیر معیار توافق شد که بر اساس کدگذاری محوری، ۷ معیار اصلی متناسب با شرایط استان خوزستان شناسایی شد. در ادامه از طریق کدگذاری انتخابی روابط بین معیارها و زیرمعیارها تبیین شد.

نتایج و بحث

بر اساس نتایج حاصل، میانگین سنی افراد مورد مطالعه ۴۵/۲۱ سال بوده است. بر حسب سطح تحصیلات، ۲۱ نفر کارشناسی و ۱۴ نفر کارشناسی ارشد بودند. میانگین درآمد سالیانه افراد ۶۹۴۰۰۰ (هزار ریال) بود.

جدول ۲. ویژگی‌های شخصی افراد مورد مطالعه

متغیر	کمینه	بیشینه	میانگین
سن	۳۲	۵۸	۴۵/۲۱
تحصیلات	کارشناسی ارشد	کارشناسی	

زودآیند ویرایش نشده

۶۹۴۰۰۰

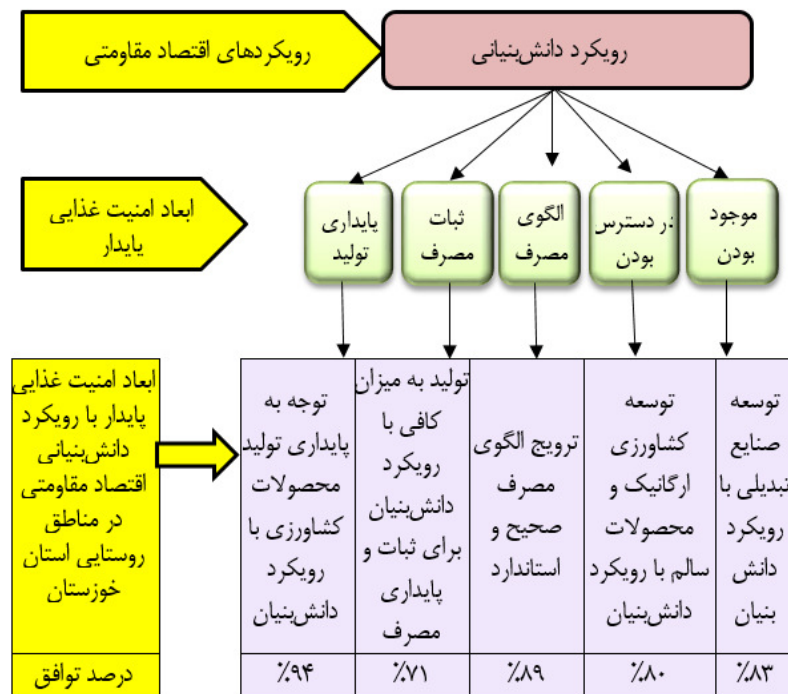
۱۳۲۰۰۰۰

۵۲۰۰۰۰

درآمد (هزار ریال)

ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد دانش‌بنیانی اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان که بیشترین توافق با ۹۴٪ در خصوص توجه به پایداری تولید با رویکرد دانش‌بنیانی و کمترین توافق با ۷۱٪ در خصوص تولید به میزان کافی با رویکرد دانش‌بنیانی بوده، عبارتند از (شکل ۲):

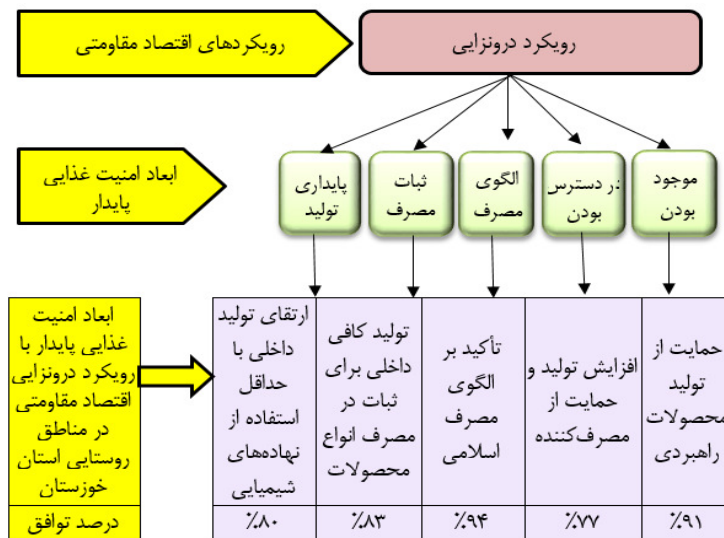
توجه به توسعه صنایع تبدیلی با رویکرد دانش بنیان، توسعه کشاورزی ارگانیک و محصولات سالم با رویکرد دانش‌بنیان، ترویج الگوی مصرف صحیح و استاندارد، تولید به میزان کافی با رویکرد دانش‌بنیان برای ثبات و پایداری مصرف و توجه به پایداری تولید محصولات کشاورزی با رویکرد دانش‌بنیان. نتایج حاصل همراستا با نتایج تحقیقات موسوی (Shafeinia, 2021; Moridosadat and Ruknuddin Eftekhari, 2017; Gilani, 2021; Kazemi, 2021; Mohammadi Nia, 2016; Mousavi and Khosravipour, 2018) بود.

شکل ۲. ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد دانش‌بنیانی اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان

زودآیند ویرایش نشده

ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد درونزایی اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان که بیشترین توافق با ۹۱٪ در خصوص تأکید بر الگوی مصرف اسلامی و کمترین توافق با ۷۷٪ در خصوص افزایش تولید و حمایت از مصرف کننده بوده، عبارتند از (شکل ۳):
حمایت از تولید محصولات راهبردی، افزایش تولید و حمایت از مصرف کننده، تأکید بر الگوی مصرف اسلامی، تولید کافی داخلی برای ثبات در مصرف انواع محصولات و ارتقای تولید داخلی با حداقل استفاده از نهاده‌های شیمیایی. نتایج به دست آمده همسو با نتایج تحقیقات (Zarif, Ghasemi-nejad, 2019; Monjezi, 20182020)؛ بود.

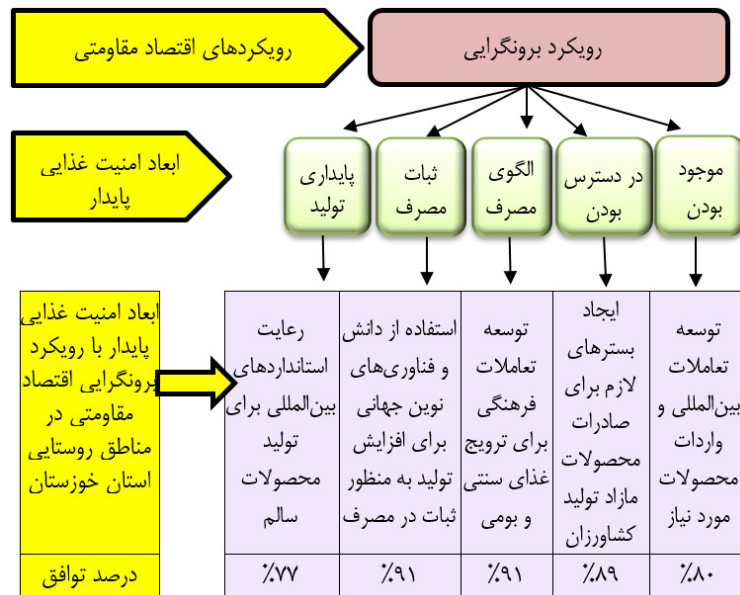

شکل ۳. ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد درونزایی اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان

ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد برونگرایی اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان که بیشترین توافق با ۹۱٪ در خصوص استفاده از دانش و فناوری‌های نوین جهانی برای افزایش تولید برای ثبات در مصرف و کمترین توافق با ۷۷٪ در خصوص رعایت استانداردهای بین‌المللی برای تولید محصولات سالم بوده، عبارتند از (شکل ۴):
توسعه تعاملات فرهنگی برای ترویج غذای سنتی و بومی، ایجاد بسترهای لازم برای صادرات محصولات مازاد تولید کشاورزان، استفاده از دانش و فناوری‌های نوین جهانی برای افزایش تولید برای ثبات در مصرف، رعایت استانداردهای بین‌المللی برای تولید محصولات سالم

زودآیند ویرایش نشده

و توسعه تعاملات بین‌المللی و واردات محصولات مورد نیاز. نتایج حاصل با نتایج تحقیقات (Adabi and Noorollah Noorivandi, 2022; Nabhani et al., 2016) در یک راستا بود.

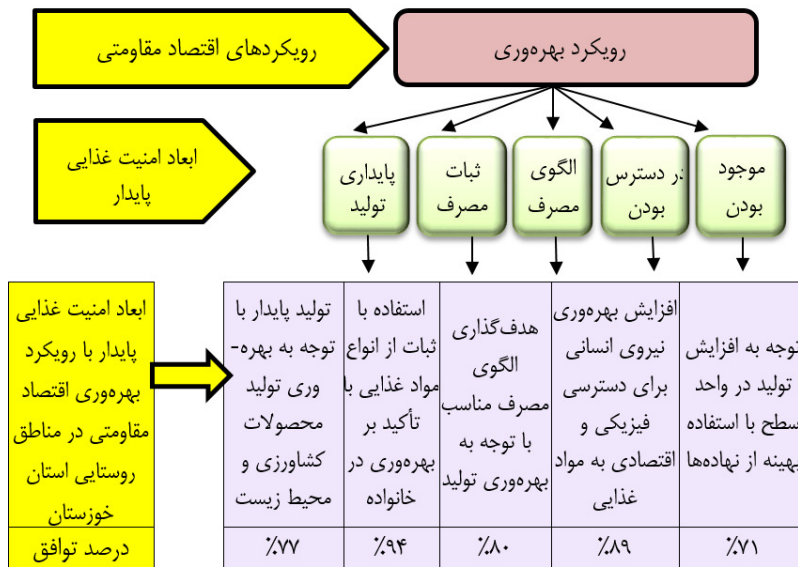

شکل ۴. ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد برونگرایی اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان

ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد بهره‌وری اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان که بیشترین توافق با ۹۴٪ در خصوص استفاده با ثبات از انواع مواد غذایی با تأکید بر بهره‌وری در خانواده و کمترین توافق با ۷۱٪ در خصوص توجه به افزایش تولید در واحد سطح با استفاده بهینه از نهاده‌ها بوده، عبارتند از (شکل ۵):

تولید پایدار با توجه به بهره‌وری تولید محصولات کشاورزی و محیط زیست، هدف‌گذاری الگوی مصرف مناسب با توجه به بهره‌وری تولید محصولات کشاورزی، افزایش بهره‌وری نیروی انسانی برای دسترسی فیزیکی و اقتصادی لازم به مواد غذایی، استفاده با ثبات از انواع مواد غذایی با تأکید بر بهره‌وری در خانواده و توجه به افزایش تولید در واحد سطح با استفاده بهینه از نهاده‌ها. نتایج حاصل همراستا با نتایج به دست آمده از تحقیقات (Moridosadat and Ruknuddin, 2017; Monjezi, 2018; Eftekhari, 2017) بوده است.

زودآیند ویرایش نشده

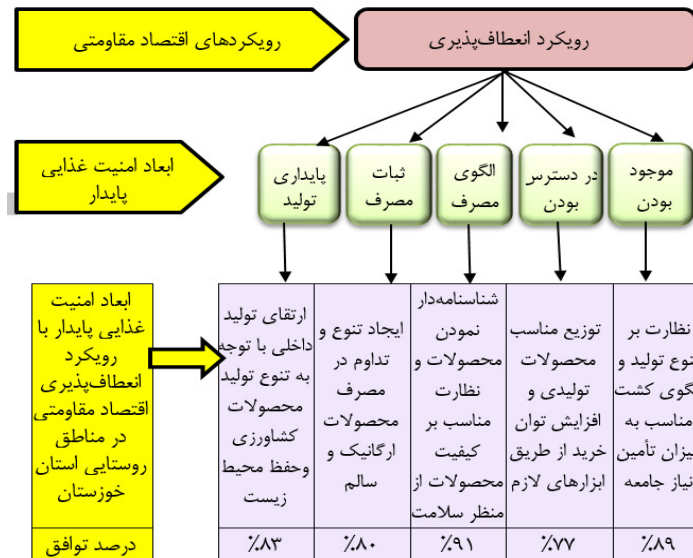

شکل ۵- ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد بهره‌وری اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان

ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد انعطاف‌پذیری اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان که بیشترین توافق با ۹۱٪ در خصوص شناسنامه‌دار نمودن محصولات و نظارت مناسب بر کیفیت محصولات از منظر سلامت و کمترین توافق با ۷۷٪ در خصوص توزیع مناسب محصولات تولیدی و افزایش توان خرید از طریق ابزارهای لازم بوده، عبارتند از (شکل ۶):

ایجاد تنوع و تداوم در مصرف محصولات ارگانیک و سالم، توزیع مناسب محصولات تولیدی و افزایش توان خرید از طریق ابزارهای لازم، شناسنامه‌دار نمودن محصولات و نظارت مناسب بر کیفیت محصولات از منظر سلامت، ارتقای تولید داخلی با توجه به تنوع تولید محصولات کشاورزی و حفظ محیط زیست و نظارت بر تنوع تولید و الگوی کشت مناسب به میزان تأمین نیاز جامعه. نتایج به دست آمده با نتایج تحقیقات (Mousavi and Monjezi, 2018; Khosravipour, 2018) در یک راستا بود.

زودآیند ویرایش نشده

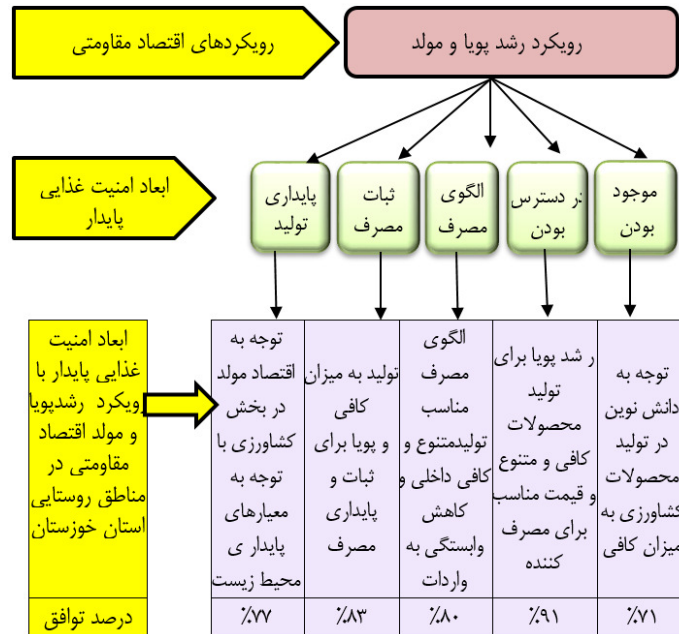

شکل ۶. ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد انعطاف‌پذیری اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان

امنیت غذایی پایدار با رویکرد رشدپویا و مولد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان که بیشترین توافق با ۹۱٪ در خصوص رشد پویا برای تولید محصولات کافی و متنوع و قیمت مناسب برای مصرف کننده و کمترین توافق با ۷۱٪ در خصوص توجه به دانش نوین در تولید بوده، عبارتند از (شکل ۷):

تولید به میزان کافی و پویا برای ثبات و پایداری مصرف، رشد پویا برای تولید محصولات کافی و متنوع و قیمت مناسب برای مصرف کننده، توجه به اقتصاد مولد در بخش کشاورزی با توجه به معیارهای پایدار ی محیط زیست، الگوی مصرف مناسب بر اساس تولید متنوع و کافی داخلی و کاهش وابستگی به واردات و توجه به دانش نوین در تولید. نتایج حاصل با نتایج تحقیقات پیشین (Savari, 2019) در یک راستا بوده است.

زودآیند ویرایش نشده

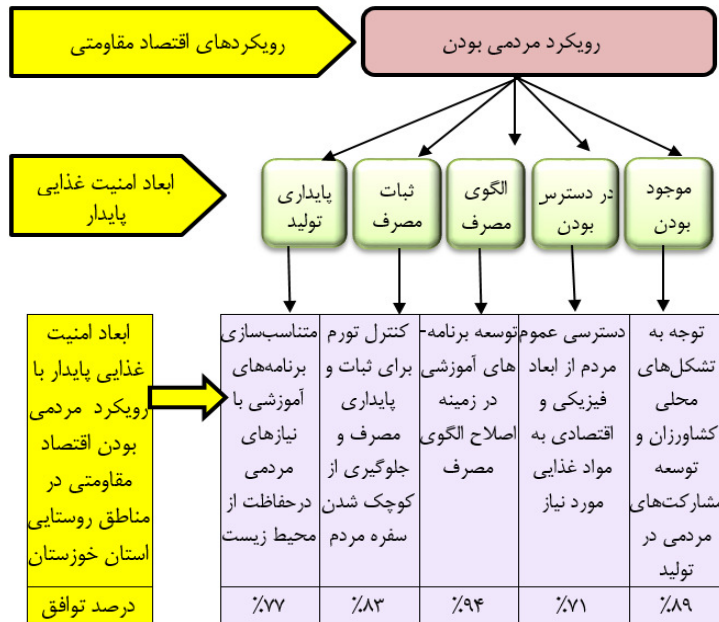

شکل ۷. ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد رشد پویا و مولد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان

ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد مردمی بودن و مولد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان که بیشترین توافق با ۹۴٪ در خصوص توسعه برنامه‌های آموزشی در زمینه اصلاح الگوی مصرف و کمترین توافق با ۷۱٪ در خصوص دسترسی عموم مردم از ابعاد فیزیکی و اقتصادی به مواد غذایی مورد نیاز بوده، عبارتند از (شکل ۸):

- توسعه برنامه‌های آموزشی در زمینه اصلاح الگوی مصرف
- توجه به تشکلهای محلی کشاورزان و توسعه مشارکتهای مردمی در تولید
- متناسب سازی برنامه‌های آموزشی با نیازهای مردمی درحفاظت از محیط زیست
- کنترل تورم برای ثبات و پایداری مصرف و جلوگیری از کوچک شدن سفره مردم
- دسترسی عموم مردم از ابعاد فیزیکی و اقتصادی به مواد غذایی مورد نیاز
- نتایج به دست آمده همسو با نتایج تحقیقات (Afrazeh, 2019) و (Rasouli, 2018) بود.

زودآیند ویرایش نشده

شکل ۸. ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد مردمی بودن اقتصادی مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان

مدل مفهومی تحقیق

بر اساس تحلیل محتوا و تحقیق کیفی انجام شده از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، گروه‌های کانونی و طوفان اندیشه و بر اساس اجماع نظر حاصل، مدل مفهومی امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصادی مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان در قالب شکل ۹ ارائه گردید. به عنوان مثال برای تحقق امنیت غذایی پایدار از بعد موجود بودن با رویکرد اقتصادی مقاومتی از بعد دانش‌بنیانی، توسعه صنایع تبدیلی با رویکرد دانش‌بنیان به عنوان یک اقدام عملیاتی مورد نیاز شناسایی شد.

زودآیند ویرایش نشده

شکل ۸. مدل مفهومی شناسایی شده برای تحقق امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی بر اساس تحلیل محتوا و جلسات طوفان اندیشه و گروه‌های کانونی با خبرگان

نتیجه‌گیری و پیشنهادها:

با توجه به چالش‌های متعدد موجود در زمینه امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی، راهبرد شناسایی ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکرد اقتصاد مقاومتی ضرورتی انکارناپذیر برای تأمین بسترهای لازم برای توسعه روستایی است. لازمه این مهم شناسایی موشکافانه و عمقی ابعاد هر یک از سازه‌های مذکور و تحلیل تلفیقی این ابعاد است که در این تحقیق با یک پارادایم کیفی نسبت به شناسایی مفاهیم و ابعاد هر کدام و تلفیق آنها برای دستیابی به اقدام‌های کاربردی پرداخته شده است. در این تحقیق بر اساس تحلیل انجام شده،

زودآیند ویرایش نشده

هریک از ابعاد امنیت غذایی پایدار با رویکردهای اقتصاد مقاومتی در جلسات طوفان اندیشه و گروه کانونی، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. ماحصل آن شناسایی راه کارهای عملیاتی و اجرایی بود که تحقق آن مسیر دستیابی به امنیت غذایی پایدار با رویکردهای اقتصاد مقاومتی را هموار می کند. تحقق هر یک از راهکارهای شناسایی شده نیازمند بستر سازی و تأمین الزامات مورد نیاز است و الگوی مناسبی برای پی ریزی تحقیقاتی آتی در این حوزه می باشد. پیشنهاد می گردد محققان حوزه امنیت غذایی در استان خوزستان با ملاک قراردادن چارچوب مفهومی حاصل، با استفاده از روش های کمی، به تحلیل و شناسایی زمینه ها و بسترهای مورد نیاز تحقق هر یک از راهکارهای شناسایی شده، بپردازند. همچنین پیشنهاد می شود، برنامه ریزان بخش کشاورزی این اقدام ها را برای تحقق امنیت غذایی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در مناطق روستایی استان خوزستان مورد توجه قرار دهند:

توجه به توسعه صنایع تبدیلی با رویکرد دانش بنیان
توسعه کشاورزی ارگانیک و محصولات سالم با رویکرد دانش بنیان
ترویج الگوی مصرف صحیح و استاندارد
تولید به میزان کافی با رویکرد دانش بنیان برای ثبات و پایداری مصرف
توجه به پایداری تولید محصولات کشاورزی با رویکرد دانش بنیان
حمایت از تولید محصولات راهبردی افزایش تولید و حمایت از مصرف کننده
تأکید بر الگوی مصرف اسلامی
تولید کافی داخلی برای ثبات در مصرف انواع محصولات
ارتقای تولید داخلی با حداقل استفاده از نهاده های شیمیایی
توسعه تعاملات بین المللی و واردات محصولات مورد نیاز
ایجاد بسترهای لازم برای صادرات محصولات مازاد تولید کشاورزان
توسعه تعاملات فرهنگی برای ترویج غذای سنتی و بومی
استفاده از دانش و فناوری های نوین جهانی برای افزایش تولید به منظور ثبات در مصرف
رعایت استانداردهای بین المللی برای تولید محصولات سالم
توجه به افزایش تولید در واحد سطح با استفاده بهینه از نهاده ها
افزایش بهره وری نیروی انسانی برای دسترسی فیزیکی و اقتصادی لازم به مواد غذایی
هدف گذاری الگوی مصرف مناسب با توجه به بهره وری تولید محصولات کشاورزی
استفاده با ثبات از انواع مواد غذایی با تأکید بر بهره وری در خانواده
تولید پایدار با توجه به بهره وری تولید محصولات کشاورزی و محیط زیست

زودآیند ویرایش نشده

نظارت بر تنوع تولید و الگوی کشت مناسب به میزان تأمین نیاز جامعه توزیع مناسب محصولات تولیدی و افزایش توان خرید از طریق ابزارهای لازم شناسنامه‌دار نمودن محصولات و نظارت مناسب بر کیفیت محصولات تولیدی از منظر سلامت

ایجاد تنوع و تداوم در مصرف محصولات ارگانیک و سالم ارتقای تولید داخلی با توجه به تنوع تولید محصولات کشاورزی و حفظ محیط زیست توجه به دانش نوین در تولید محصولات کشاورزی به میزان کافی رشد پویا برای تولید محصولات کافی با قیمت مناسب برای مصرف کننده الگوی مصرف مناسب بر اساس تولید متنوع و کافی داخلی و کاهش وابستگی به واردات تولید به میزان کافی و پویا برای ثبات و پایداری مصرف توجه به اقتصاد مولد در بخش کشاورزی با توجه به معیارهای پایداری محیط زیست توجه به تشکلهای محلی کشاورزان و توسعه مشارکتهای مردمی در تولید دسترسی عموم مردم از ابعاد فیزیکی و اقتصادی به مواد غذایی مورد نیاز توسعه برنامه‌های آموزشی در زمینه اصلاح الگوی مصرف کنترل تورم برای ثبات و پایداری مصرف و جلوگیری از کوچک شدن سفره مردم متناسب‌سازی برنامه‌های آموزشی با نیازهای مردمی در حفاظت از محیط زیست

سپاسگزاری: این مقاله بخشی از رساله دکتری شراره اسدی دانشجوی دکتری گروه ترویج و آموزش کشاورزی پایدار دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر می‌باشد. از تمام افرادی که در انجام این رساله ما را یاری کردند تشکر می‌شود.

منابع

1. Abdeslahi, A. (2021). Knowledge-based agriculture is the missing link in the development of food security in Khuzestan and Iran, *Tasnim* news agency. Available at: yun.ir/djtjh1 (Retrieved at: 21 Nov 2022). [In Persian]
2. Adabi, S., and Noorollah Noorivandi, A. (2022). Application of Fuzzy AHP to Identify and Prioritize the Challenges of Resistive Economics in Iran's Agricultural Sector. *International Journal of Agricultural Management and Development*, 12(1), 63-78. [In Persian]
3. Adabi, Sh. (2018). Identifying and prioritizing the challenges facing the resistance economy in the agricultural sector of Khuzestan province from the point of view of agricultural jihad experts, Master's thesis in the field of agricultural management, Islamic Azad University, Shushtar branch. [In Persian]
4. Afrazeh, M. (2019). Sustainable food security is the key to achieving a resilient economy, Quds news agency online. Available at: yun.ir/wde0wd (Retrieved at: 01 Nov 2022). [In Persian]

زودآیند ویرایش نشده

5. Asadi, M. (2015). Agricultural challenges of Khuzestan and ways to overcome them. Tabnak. Available at: yun.ir/f6rf76 (Retrieved at: 01 Nov 2022). [In Persian]
6. Bagheri, N. (2018). Information technology is a platform for the development of smart agriculture. *Agricultural information science and technology*, 2(1), 35-49. [In Persian]
7. Bahramian, A. (2022). Realization of no need to import strategic products with the support of the government, Rostanews, Available at: yun.ir/vi0mpd (Retrieved at: 07 Nov 2022). [In Persian]
8. Barati, A., Ghalabifar, J. and Kalantari, Kh. (2022). The effect of individual-family characteristics on the food security of rural households. *Economic research and agricultural development of Iran*, in print, published online on August 1, 1401. [In Persian]
9. Boratyńska, K and Huseynov, R.T. (2017). An innovative approach to food security policy in developing countries, *Journal of Innovation & Knowledge*, 2(1), 39-44, <https://doi.org/10.1016/j.jik.2016.01.007>.
10. Bozsik, N., Cubillos, T. J. P., Stalbek, B., Vasa, L., Magda, R. (2022). Food security management in developing countries: Influence of economic factors on their food availability and access. *PLoS One*, 25, 17(7): e0271696. doi: 10.1371/journal.pone.0271696. PMID: 35877648; PMCID: PMC9312371.
11. Davatgaran, A. (2016). Developing a strategic model of investment in the development of the agricultural sector of Khuzestan province, *the 7th national conference on sustainable agriculture and natural resources*, Tehran. [In Persian]
12. Ehsani, M., Shokohi, Z. and Farajzadeh, Z. (2022). Prioritization of resistance economy policies in Iran's agricultural sector. *Agricultural Economics and Development*, 29(3), 1-20. [In Persian]
13. Emami, M., Almasi, M., Bakhoda, H. and Kalantari, A. (2020). Designing a strategic model of food security in the Islamic Republic of Iran, emphasizing the role of agricultural mechanization. *Strategic Studies of Public Policy*, 11(38), 298-322. [In Persian]
14. Getaneh, Y., Alemu, A., Ganewo, Z., Haile, A. (2022). Food security status and determinants in North-Eastern rift valley of Ethiopia, *Journal of Agriculture and Food Research*, 8, 100290. doi: 10.1016/j.jafr.2022.100290
15. Ghasemi-nejad, M. (2019). The smoke of the excessive import of corn reached the eyes of Khuzestani corn growers, online agriculture news, Available at: yun.ir/a29yl6 (Retrieved at: 07 Nov 2022). [In Persian]
16. Gilani, A. (2021). Knowledge-based companies of Khuzestan have a small share in the field of agriculture. Tasnim News Agency. Available at: yun.ir/gdxw57 (Retrieved at: 15 Nov 2022). [In Persian]
17. Graef, F., Sieber, S., Mutabazi, K., Asch, F., Biesalski, H.K., Bitegeko, J., Bokelmann, W., Bruentrup, M., Dietrich, O., Elly, N., Fasse, A., Germer, J.U. (2014). Framework for participatory food security research in rural food value chains, *Global Food Security*, 3(1), 8-15.

زودآیند ویرایش نشده

18. Haghi, Z. and Khosravipour, B. (2015). Providing food security with a resistance economy approach, the second national conference on non-functional defense in agriculture, natural resources and environment with a sustainable development approach, Tehran, <https://civilica.com/doc/566999>. [In Persian]
19. Hennink, M., Kaiser, B. N. (2022). Sample sizes for saturation in qualitative research: A systematic review of empirical tests, *Social Science & Medicine*, 292, ISSN 0277-9536, <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114523>.
20. Hojjati, M. (2017). The excessive import of agricultural products is one of the most important causes of food security threats in the country, Tejarat News Agency, Available at: yun.ir/eusao7 (Retrieved at: 15 Nov 2022). [In Persian]
21. Ismaili Far, A. (2022). A look at the strategies and strategies for realizing the general policies of the 7th plan in the field of food security, *ANA news agency*, 22 Shahrivar, 1401, retrievable: <https://ana.press/003Ncc>. [In Persian]
22. Ismaili, H. (2015). Ensuring food security in the sector of livestock, poultry and aquatic products with the model of resistance economy in the Islamic Republic of Iran, the second national conference of Quran and biological sciences focusing on healthy food, Isfahan, <https://civilica.com/doc/909490>. [In Persian]
23. Kazemi, N. (2021). The insignificant contribution of knowledge-based in Khuzestan agriculture, Tasnim news agency. Available at: yun.ir/v59rnd (Retrieved at: 15 Nov 2022). [In Persian].
24. Mir, Y and Nora, R. (2016). Organic agriculture is a new approach in realizing resistance economy and food security, scientific research conference of Nineva Corps capacity building in order to realize resistance economy in Golestan province, opportunities and limitations, Aliabad, <https://civilica.com/doc/747724> [In Persian].
25. Mohammadi Nia, A., Farozani, M., Mohammadzadeh, S. and Baradaran, M. (2016). Analysis of the knowledge management system in the Khuzestan Agricultural Jihad Organization using the SWOT method, *Journal of Agricultural Extension and Education Sciences*, 2016 Number 1, 229-246. [In Persian].
26. Mohammadi, J. (2022). Ensuring food security in the shadow of development and use of technology. ISNA. Retrievable from: <https://www.isna.ir/news/1401121611789> [In Persian].
27. Monjezi, N. (2018). Identifying and prioritizing entrepreneurship development strategies in the agricultural sector of Khuzestan province. *Entrepreneurship strategies in agriculture*. 1398; 6 (12): 1-9. [In Persian].
28. Moridosadat, P., and Ruknuddin Eftekhari, A. (2017). Strategic analysis of sustainable agricultural development with an entrepreneurial approach (case study: Khuzestan province). *Regional Planning*, 8(30), 31-49. [In Persian].
29. Mousavi, A. (2016). Khuzestan's agricultural transformation industries work with less than a third of their capacity, ISNA news agency, Available at: www.isna.ir/news/khouzestan-93109/ (Retrieved at: 10 Nov 2022). [In Persian].
30. Mousavi, M. and Khosravipour, B.M. (2018). Investigating farmers' knowledge about organic agriculture (case study: vegetable farmers of Bavi city in Khuzestan

زودآیند ویرایش نشده

- province. *Environmental Science and Technology Quarterly*, 21(4), 279-294. [In Persian].
31. Nabhani, L., Ommani, A. and Noorollah Noorivandi, A. (2016). Desirable characteristics of supporting organizations for sustainable management of water resources in the groves of Khuzestan province. *Economic Research and Agricultural Development of Iran*, 48(3), 519-531. [In Persian].
32. Nascimento, L.C.N., Souza, T.V., Oliveira, I.C.S., Moraes, J.R.M.M., Aguiar, R.C.B., Silva, L.F. (2018). Theoretical saturation in qualitative research: an experience report in interview with schoolchildren. *Rev Bras Enferm*. 71(1):228-33. DOI: <http://dx.doi.org/10.1590/0034-7167-2016-0616>
33. Nouri, b. (2020). Zero to one hundred return of four items of exported agricultural goods/from the negligence of officials to the necessity of training farmers, Fars news agency, Available at yun.ir/7y3k69 (Retrieved at: 10 Nov 2022). [In Persian].
34. Oktaee, M., Ahmadpour Barazjani, M. and Sarani, V. (2019). Knowing the factors affecting food security in rural areas (a case study of villages in Zahk region in Sistan and Baluchistan province). *Rural Development Strategies*, 7(2), 199-209. [In Persian].
35. Pakravan Cherudeh, M., Hosseini, S. S. and Nouri Naini, S. (2019). Identification of socio-economic factors related to food security of households in urban and rural areas of Khuzestan province. *Economic researches of Iran*. 25(83), 113-136. [In Persian].
36. Parveen, S., Salehi, A., Joshan, M., Akbartbar, M., Malekzadeh, J., Pirouz, R. et al. (2019). The status of food security and its related factors in female teachers of Yasouj Education Department. *Armaghane Danesh*, 25 (4), 515-528. [In Persian].
37. Rahmani, H. and Nouraki, F. (2013). Investigating the level of trust of farmers and herdsmen in the north of Khuzestan province to promotional courses and classes, *the fifth congress of the science of promotion and education of agriculture and natural resources of Iran*, 13-11 September 2013, Zanjan University. [In Persian].
38. Rasouli, M. (2018). The agricultural sector needs 4 million tons of fertilizer every year. Retrieved on January 25, 2020 from: <https://khabarban.com/a/24982650>. [In Persian].
39. Sajjadian, N., Moradi Mofard, S. and Hosseinzadeh, A. (2017). Evaluating the role of effective economic factors in improving the food security of urban households with an emphasis on income. *Economic Research and Agricultural Development of Iran*, 49(3), 413-427. [In Persian].
40. Sakhi, F., Hosseini, S. P. and Fatahi Ardakani, A. (2020). Investigation and analysis of the effects of international trade on food security: a case study of a selection of countries with middle to high income. *Agricultural Economics and Development*, 29(1), 155-176. [In Persian].

زودآیند ویرایش نشده

41. Savari, M. (2019). Compilation of strategic model (TOWS) in the development of additional date conversion industries in Khuzestan province. *Agricultural Economics and Development*, 34(4), 463-481. [In Persian].
42. Savari, M., Barfizadeh, L. and Asadi, Z. (2020). The effects of social capital on achieving food security in drought conditions, research sample: rural settlements in Durood city. *Geography and Environmental Planning*, 32(4), 1-28. [In Persian].
43. Shabani, K., Ghanian, M., Baradaran, M., Khosravipour, B. (2013). Investigating the effect of educational-promotional courses on improving the knowledge, attitude and behavior of wheat farmers regarding food security; Case of study: North of Khuzestan, *the 5th Congress of Science of Promotion and Education of Agriculture and Natural Resources of Iran*, 13-11 September 2013, Zanjan University. [In Persian].
44. Shafeinia, A. (2021). The insignificant contribution of knowledge-based in Khuzestan agriculture, Tasnim news agency. Available at: yun.ir/v59rnd (Retrieved at: 18 Nov 2022). [In Persian].
45. Sohani, M. (2015). The positive effect of technology on increasing food security. Science and culture news agency. Available at: sinapress.ir/news/35226 (Retrieved at: 23 Nov 2022). [In Persian].
46. Tigistu, S and Hegena , B. (2022). Determinants of food insecurity in food aid receiving communities in Ethiopia, *Journal of Agriculture and Food Research*, 10, ISSN 2666-1543.
47. Yu, P., and Svetlana, I. (2016). Providing food security in the existing tendencies of population growth and political and economic instability in the world. *Foods and Raw Materials*, 4(2) 201-211
48. Zarif, A. (2020). Mandatory pricing and market disorder of agricultural products, Seda and Sima news agency, Available at: yun.ir/noano3 (Retrieved at: 20 Nov 2022). [In Persian].

زودآیند ویرایش نشده

Identifying the conceptual model of sustainable food security with a resistance economy approach in the rural community of Khuzestan province: a qualitative approach

Abstract:

Considering the many challenges and weaknesses in the field of sustainable food security with the approach of resistance economy in the rural areas of Khuzestan province, it is very necessary to identify the dimensions of sustainable food security with the approach of resistance economy. Considering that the topic of food security and resistance economy is not a one-sided phenomenon and it is not possible to analyze and explore them in depth only through quantitative methods, the necessity of qualitative study and in-depth analysis is of great importance. In this research, a qualitative paradigm was used, and in order to identify the criteria and sub-criteria of sustainable food security with a resistance economy approach, the qualitative methods of content analysis, semi-structured interview, focus group and brainstorming method were used. Through systematic coding, the points of view of the interviewees were extracted and the components and the default pattern were determined. In the first step, 12 criteria and 65 sub-criteria were identified by using the method of reviewing sources and records of research and content analysis, and then by interviewing experts and using the focus group method and brainstorming sessions with 35 experts, 7 criteria and 35 sub-criteria were identified by the experts 70% and above had a consensus opinion on them, it was extracted. These criteria and sub-criteria were identified as sustainable food security criteria with a resistance economy approach in rural areas of Khuzestan province. It is suggested that the planners of the agricultural sector pay attention to these dimensions to realize food security with a resistance economy approach in the rural areas of Khuzestan province.

Keywords: Sustainable Food Security, Resistance Economy, Qualitative Research Method, Khuzestan